

УДК 351/355/359

Горбенко Володимир Михайлович (канд. військ. наук, доцент)

<https://orcid.org/0000-0002-7030-0995>

Коршець Олена Антонівна (канд. техн. наук, доцент)

<https://orcid.org/0000-0002-7225-0848>

Національний університет оборони України імені Івана Черняховського, Київ, Україна

МОЖЛИВІ ФОРМИ ДІЙ ПОВІТРЯНИХ СИЛ

В статті розглянуті існуючі підходи щодо визначення форм дій повітряних сил в сучасних умовах. На підставі проведеного аналізу, запропоновано методологічний підхід до визначення форм дій Повітряних Сил Збройних Сил України в системі застосування сил оборони. Запропонований підхід дозволяє визначити форму дій військових формувань Повітряних Сил з врахуванням рівня та обсягу завдань, спроможностей щодо їх виконання, умов обстановки, форм і характеру дій противника. Запропонований методологічний підхід може бути використаний для створення системи форм дій Повітряних Сил, як складової системи застосування сил оборони (системи вищого рівня).

Ключові слова: бойові дії, військові формування, повітряна операція, повітряні сили, протиповітряна оборона, форма дій.

Вступ

В процесі триваючого реформування Повітряних Сил Збройних Сил (ПС ЗС) України не всі проблемні питання, пов'язані зі створенням нового виду ЗС України були остаточно вирішені [1-7]. Псевдореформування було спрямоване на скорочення чисельності бойових частин, відмови від повітряної операції, і як наслідок, безальтернативне руйнування ієрархічної структури Повітряних Сил. Пониження ролі та значення Повітряних Сил спричинено появою нової генерації псевдолідерів, для яких, все іноземне – краще, все нове – забуте або невідоме старе, призвело до підміни таких категорій воєнного мистецтва, як форма дій, завдання, спосіб застосування, тактичний прийом.

Саме тому, пошук та розробка нових шляхів розвитку і застосування ПС як окремого виду, є такою ж актуальною проблемою, як модернізація і оновлення озброєння та військової техніки. За умов, коли сучасні операції набувають ознак багатодоменності, призначення ПС в загальній системі операцій, виходить далеко за межі однієї сфери [8, 9].

Сучасні операції є об'єднаними (спільними), багатодоменними та мають одну визначальну сферу – операційне середовище, де зосереджуються основні зусилля для виконання оперативних завдань. При цьому, дії в інших сферах (доменах) мають бути направлені виключно на забезпечення виконання завдань у визначальній сфері [8, 9]. В той же час, набуття ознак багатодоменності сучасних операцій не понижує ролі угруповання окремого виду ЗС (компоненти), що відповідає за свою сферу, а тільки розширює інструментарій сил (засобів) доступних командувачу об'єднаних сил для досягнення головної мети операції.

Інтеграція всіх можливих форм дій угруповання Повітряних Сил (повітряної компоненти) у складі об'єднаного угруповання військ (сил) в єдину систему, потребує типологічної класифікації операцій та створення чіткої ієрархії форм дій [7, 10-12].

Дослідження визначених проблемних питань є актуальним з огляду на те, що повітряно-космічні сили (ПКС) країни-агресора, у взаємодії з засобами дистанційного вогневого ураження інших видів збройних сил Російської Федерації (РФ), спроможні завдати вибіркового високоточних ударів по широкому спектру об'єктів критичної інфраструктури на всю глибину території України [8, 9].

За умови проведення противником повітряної наступальної операції (ПНО) з метою завоювання переваги (панування) у повітрі зростає роль саме ПС ЗС України [6, 9, 13].

Виходячи із наявних і необхідних сил (засобів) для відсічі цілком ймовірної повномасштабної агресії з боку РФ, в першу чергу необхідно вирішити питання щодо обґрунтування і урегулювання теоретичних положень розвитку повітряної операції (ПО), як вищої форми дій ПС в системі застосування сил оборони [1, 6, 7, 13, 14].

Матеріали та методи

Окремі два види, Військово-Повітряні Сили (ВПС) та війська Протиповітряної Оборони (ППО), які стали основою сучасних ПС ЗС України, в свій час мали чітко визначене призначення, відповідні завдання, структуру, можливості та притаманні лише їм форми дій.

Так, повітряні операції, масовані авіаційні удари (МАУ) та повітряні битви, як вищі форми застосування авіаційних об'єднань та з'єднань ВПС, мали чітко окреслений наступальний характер [1, 13, 14]. На протигагу їм,

протиповітряні операції та протиповітряні битви, як вищі форми застосування об'єднань та з'єднань військ ППО, відповідно, мали оборонний характер [1, 13, 14]. Тому існуючі погляди та методики щодо підготовки і ведення ПО, які базуються на досвіді радянської воєнної науки не є універсальними і адекватними умовам сьогодення.

Визначення ймовірного противника, давало можливість мати обґрунтовану структуру ВПС та військ ППО з потрібними значеннями показників оперативних та бойових спроможностей. Як свідчить досвід, “відсутність” ймовірного противника, не дозволяє визначити необхідний обсяг завдань та, як наслідок, потрібні ресурси на їх виконання. В той же час, якщо завдання не має кількісних показників, потрібний склад і набір можливостей (спроможностей) елементів структури військових формувань для його виконання, обґрунтувати неможливо. Результат цього – реформування не за принципом обґрунтування спроможностей та потреб, а за принципом можливості утримання військових структур [7].

Неминуче, за даних умов, падіння спроможностей військових формувань виду, призвело до відмови від повітряної операції, як найвищої форми дій угруповань Повітряних Сил. Сьогодні, поновлення повітряної операції в системі застосування сил оборони сприймається навіть, як “прорив в оперативному мистецтві Повітряних Сил” [6].

В інших випадках, повітряну операцію бачать там де її немає, не розуміючи різниці між операцією у визначальній сфері виконання основних оперативних завдань і бойовими діями в операціях інших видів збройних сил [14, 15]. Само по собі, застосування авіації не є операцією. Так, прагнення вигадати щось нове, копіювання чужих популістських, модних термінів, призвело до появи “дронцентричних операцій” [15, 16]. Це не є чимось новим. Адже були танкові операції, як вища форма дій танкових армій [17]. Проте, підміна виду операції однією з її характеристик або засобом ведення збройної боротьби без прив'язки до рівня та обсягу завдань і відповідної структури військових формувань, могли б призвести до появи літакових, гелікоптерних, кулеметоцентричних операцій тощо.

Відсутність єдиної методології призводить до випадків, коли різні типи повітряних операцій називають етапами однієї повітряної операції, а мета її проведення стає типом операції [14]. Завоювання переваги у повітрі – головна мета повітряної операції, стає основою успішного її проведення [14]. Натомість, повітряна операція була, є і буде єдиним можливим інструментом завоювання переваги у повітрі, як їй і належить [18].

На підставі аналізу існуючих поглядів на форми дій військових формувань, можна визначити

основну їх класифікацію [7]:

кампанія (стратегічна операція на ТВД), як сукупність операцій оперативних об'єднань таких як групи армій або фронтів для виконання стратегічних завдань;

операція, як сукупність бойових дій угруповань військ (сил), об'єднань різних видів ЗС для виконання основних оперативних завдань;

бойові дії угруповань військ (сил), об'єднань різних видів ЗС, як сукупність битв, боїв, ударів з'єднань, частин, підрозділів для виконання окремих оперативних, оперативно-тактичних завдань в операціях свого, або інших видів ЗС, та/або в періодах між операціями (систематичні бойові дії);

битва, бій, удар тощо, як форми дій з'єднань частин, підрозділів для виконання тактичних (бойових) завдань.

В той же час, формам дій притаманні такі властивості [7]:

форма дій повинна бути адекватною відповіддю на форму дій противника;

форма дій певного рівня є сукупністю форм дій складових військового формування даного рівня (сукупністю форм дій військових формувань нижчого рівня);

форма дій, є функціоналом рівня, обсягу завдань та спроможностей військового формування щодо їх виконання.

Мета статті – обґрунтування методологічного підходу щодо класифікації форм дій угруповання ПС (повітряної компоненти) з врахуванням обсягу завдань, умов обстановки, форм і характеру дій противника, спроможностей створених угруповань військ (сил) у відповідності до системи застосування сил оборони.

Результати

Відсутність системного підходу щодо класифікації форм дій та неврахування їх властивостей, призводить до деформації системи застосування сил оборони, руйнування структури військових формувань виду ЗС і, як наслідок, втрати спроможностей щодо виконання завдань за призначенням.

Новітня історія розбудови ЗС України має такі приклади. Не обґрунтована позиція вищого військового керівництва щодо неспроможності виконання оперативних завдань ПС, призвела до усунення ПО із системи операцій ЗС. Як наслідок, виникло питання щодо доцільності існування ПС як виду, якщо вони не спроможні виконувати завдання оперативного рівня [7]. В результаті цього були прийняті такі рішення:

розформувати ПС, як ланку оперативного рівня ЗС;

вилучити повітряне командування (ПвК) зі складу ЗС України, як ланки оперативно-тактичного рівня, з огляду на те, що форми дій цього з'єднання не є самостійними, а є лише

складовими форми дій оперативного рівня свого виду;

військові частини ПС передати в безпосереднє підпорядкування формуванням оперативного рівня інших видів ЗС України (оперативні командування).

Даний приклад свідчить, що для стратегічного, оперативного і тактичного рівнів має бути сформована система завдань та визначено їх обсяг. При цьому, обсяг кожного завдання визначається сукупністю значень кількісних та якісних показників, які характеризують потрібний результат, тривалість виконання завдання, потребу ресурсів (склад сил та засобів, льотний ресурс, кількість боєкомплектів, МТЗ тощо) [7].

Сьогодні в системі застосування сил оборони, повітряна операція, як форма оперативного застосування, є складовою форм стратегічних дій. До недавнього часу, повітряна операція класифікувалася тільки за однією ознакою – метою: повітряна операція з метою ураження угруповань військ (сил) та об'єктів противника; повітряна операція з метою відбиття або зриву ПНО противника та завоювання переваги у повітрі [14].

В результаті адаптації доктринальних документів ЗС України до стандартів НАТО, прийнято нову класифікацію повітряних операцій за типами [19-21]:

- повітряні операції з боротьби за перевагу в повітрі (Counter-Air Operations);
- повітряні операції з завдання ураження наземному (морському) противнику;
- повітряна мобільність (Air Mobility);
- повітряна розвідка.

Проте, наведені підходи не відображають взаємозв'язки між формами дій, завданнями, можливостями та спроможностями військових формувань ПС ЗС України у відповідності до їх призначення.

Відсутність системного підходу у класифікації форм дій ПС, не дозволяє створити потрібну функціональну структуру даного виду ЗС України, визначити шляхи його реформування та розвитку з врахуванням сучасних викликів і загроз в операційному середовищі [8, 9].

В системі застосування сил оборони, ПО має бути найвищою формою застосування угруповання ПС (повітряної компоненти) для виконання сукупності оперативних завдань у визначеному операційному середовищі.

Повітряні операції слід класифікувати за визначеними (характерними) ознаками, а саме за сферами (доменами) зосередження основних зусиль при виконання головних завдань операції (досягнення мети операції), а саме – завоювання переваги (панування) у домінуючій сфері.

Наступними класифікаційними ознаками мають бути – масштаб та характер дій повітряної

компоненти.

За складом сил, що залучаються, повітряні операції можуть бути:

самостійними – у випадку, якщо спроможностей угруповання ПС (повітряної компоненти) достатньо для виконання усього обсягу завдань;

спільними – якщо спроможностей угруповання ПС (повітряної компоненти) недостатньо. В даному випадку, його можливості посилюються наданням додаткових ресурсів, насамперед, з метою компенсації їх дефіциту за рахунок угруповань інших видів ЗС (родів військ). За певних умов, це може вирішуватися навіть передачею військових формувань, зазвичай, тактичного рівня, на час виконання завдань;

об'єднаними – якщо повітряна операція проводиться у взаємодії зі створеними угрупованнями (компонентами) інших видів ЗС. Дана операція має проводитися під загальним керівництвом командувача об'єднаних сил за провідної участі угруповання ПС. При цьому дії кожного компонента у своєму домені (сфері) спрямовані на досягнення головної мети операції у домінуючій сфері (повітрі).

Загальне керівництво самостійними та спільними повітряними операціями, які проводяться в одній сфері (домені), має здійснювати командувач операційного командування Повітряних Сил.

З урахуванням запропонованого підходу і на підставі аналізу поглядів військових теоретиків та змісту доктрин країн-членів НАТО [6, 13, 20-24], пропонується розширена класифікація повітряних операцій (рис. 1).

Операції з повітряних перевезень (Air Transport / Airlift) та дозаправлення паливом у повітрі (Air-to-Air Refuelling) пропонується розглядати не як типи повітряної операції, а як завдання операції з повітряної мобільності (Air Mobility) [19-21, 23].

На підставі проведеного аналізу доктринальних документів та стандартів НАТО було запропоновано системний підхід для визначення взаємозв'язків між формами дій, завданнями, можливостями та спроможностями військових формувань ПС ЗС України [7, 22, 23]. Взаємозв'язок форм дій повітряних сил у протиповітряних та повітряно-наземних операціях наведено на (рис. 2).

У відповідності до запропонованого підходу визначено два типи протиповітряної операції:

повітряна оборонна операція – проводиться у відповідь на ПНО противника та за умови, якщо противник випередив у діях. Метою даної операції є зрив ПНО противника – не дати йому завоювати перевагу у повітрі, а за наявності достатніх ресурсів – створити сприятливі умови для проведення своєї ПНО. Повітряна оборонна операція є складовою стратегічної форми дій з ППО

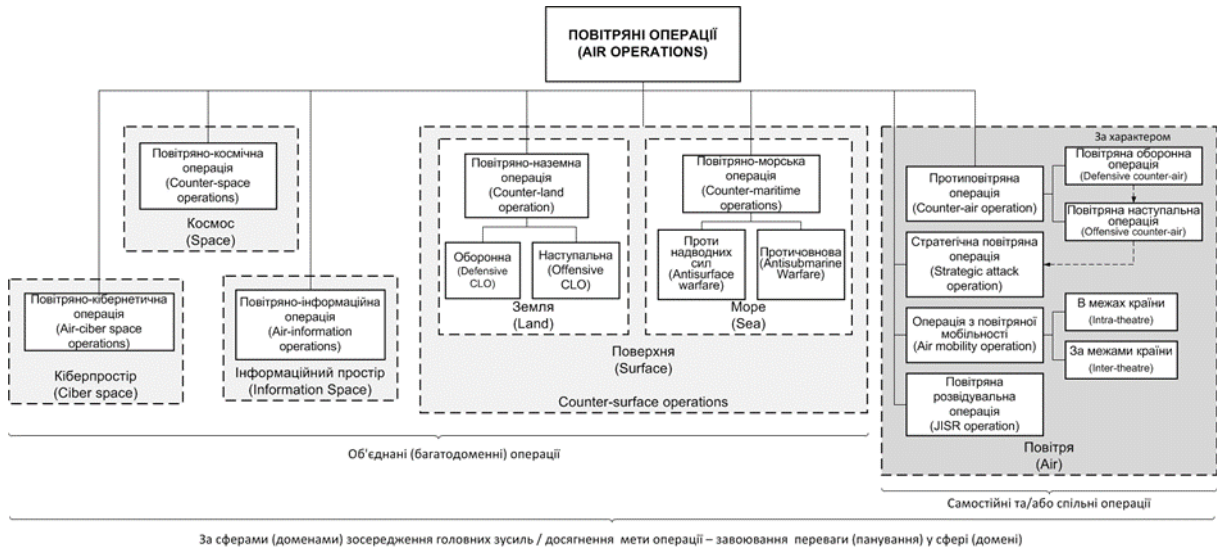

Рисунок 1. Класифікація повітряних операцій (варіант)

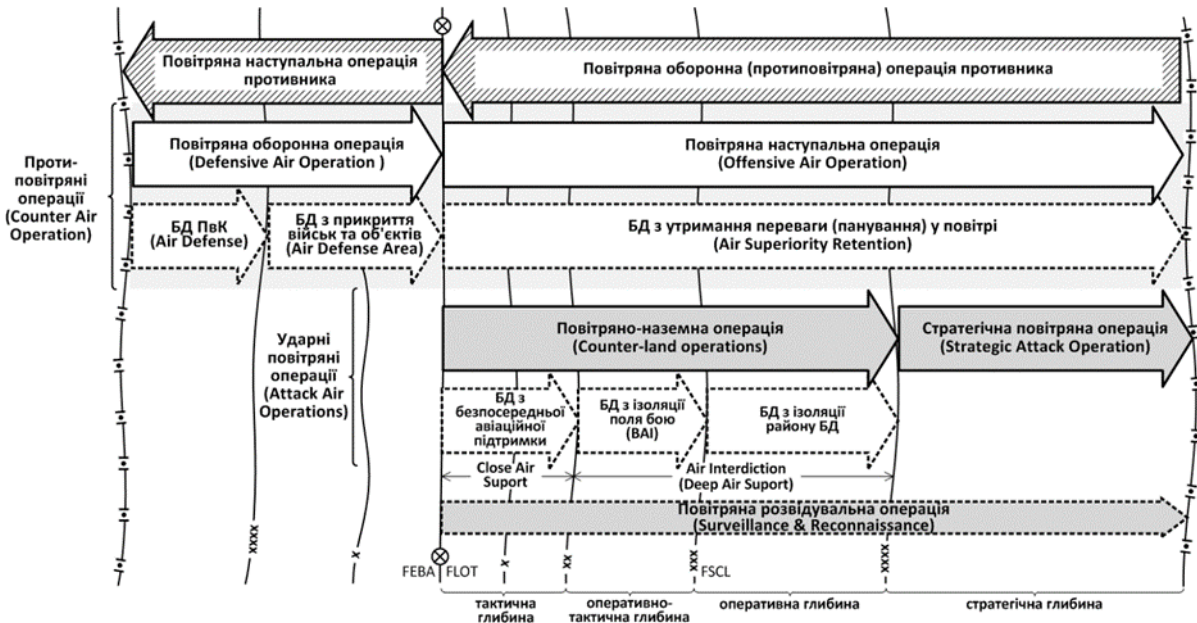

Рисунок 2. Взаємозв'язок форм дій повітряних сил у протиповітряних та повітряно-наземних операціях

країни (охорони повітряного простору та протиповітряного прикриття важливих державних і військових об'єктів) [24]. Повітряна оборонна операція є сукупністю бойових дій угруповань сил та засобів ППО в зоні конфлікту та бойових дій повітряних командувань поза зоною конфлікту. При цьому, основні зусилля зосереджуються у повітряному просторі держави. За сприятливих умов, можливі дії, спрямовані на знищення засобів повітряного нападу (ЗПН) на території противника. З досягненням мети повітряної оборонної операції, форма дій понижується до бойових дій. Вданому випадку, метою бойових дій стає утримання паритету у повітрі (Air Parity);

повітряна наступальна операція – проводиться з

метою завоювання переваги (панування) у повітрі та створення сприятливих умов для наступних ударних повітряних операцій та операцій інших видів ЗС (родів військ). Основні зусилля зосереджуються на знищенні ЗПН на території противника. Перевага (Air Supremacy) або панування (Air Superiority) у повітрі є обов'язковою умовою для проведення ударних повітряних операцій.

Ударні повітряні операції пропонується класифікувати за двома типами:

повітряно-наземна операція – проводиться з метою ураження угруповань військ та об'єктів противника. Складовими такої операції є бойові дії з безпосередньої авіаційної підтримки (БАП) та

ізоляції зони конфлікту (операційної зони). В тактичній зоні основні зусилля зосереджуються на виконанні завдань БАП та ізоляції поля бою. В оперативно-тактичній та оперативній глибині здійснюється ізоляція району бойових дій (ІРБД). Дії з БАП за глибиною охоплюють зону від лінії бойового зіткнення на глибину бойового порядку підрозділів, частин та з'єднань противника. Ізоляція поля бою проводиться на глибину з'єднань (об'єднань) першого ешелону, а ІРБД – на глибину об'єднань;

стратегічна повітряна операція – проводиться з метою руйнування системи військового, державного управління, критичних елементів інфраструктури країни. При цьому, основні зусилля зосереджуються в оперативній та стратегічній глибині за межами оперативного шикуння угруповань військ противника (в адміністративній зоні / зоні комунікацій).

Обговорення

Необхідною умовою запровадження класифікації форм дій, є визначення системи завдань для усіх рівнів. При цьому, ієрархія завдань дозволить створити дизайн повітряної операції. Відповідно до запропонованої класифікації повітряних операцій (рис. 1) та визначених взаємозв'язків форм дій (рис. 2), пропонується адаптована до сучасних умов система застосування Повітряних Сил ЗС України під час відсічі збройної агресії з повітря (рис. 3). Наведена система відображає ієрархію форм дій на усіх рівнях застосування в залежності від завдань, форм і характеру дій противника та структури військових формувань ПС ЗС України. Слід зазначити, що для частин та підрозділів радіотехнічних та спеціальних військ Повітряних Сил формою дій є бойове застосування (на рисунку умовно не позначено).

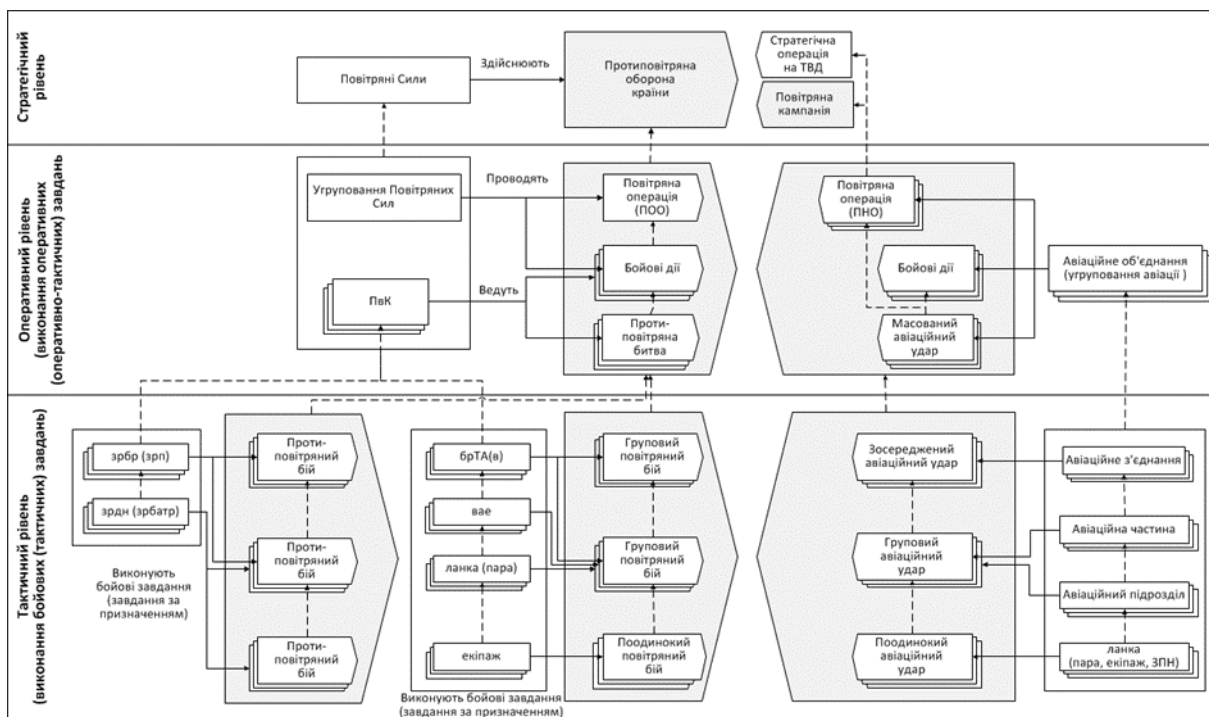

Рисунок 3. Система застосування Повітряних Сил ЗС України під час відсічі збройної агресії з повітря (варіант)

Висновки

В статті проведено дослідження теоретичних основ підготовки та ведення ПО та розглянуті можливості застосування інших форм дій ПС в спільних (об'єднаних) операціях ЗС України.

На підставі проведеного аналізу, в статті запропоновано методологічний підхід для визначення форм дій ПС в системі застосування сил оборони. Запропонований підхід дозволяє визначити форму дій угруповання Повітряних Сил (повітряної компоненти) з урахуванням умов обстановки, характеру дій противника та спроможностей створених угруповань військ (сил), а також визначити умови переходу між формами

дій під час виконання оперативних та бойових (тактичних) завдань.

З урахуванням наявних і необхідних в сучасних умовах сил (засобів), стану операційного середовища, запропоновані шляхи вирішення проблемних питань, пов'язаних з теорією розвитку ПО.

Розроблена система застосування Повітряних Сил ЗС України дозволяє класифікувати операції не тільки для одного виду (повітряні операції), а й інтегрувати всі можливі форми дій різнорідного (різновидового) угруповання в єдиній системі та удосконалити існуючу систему застосування сил оборони.

Враховуючи досвід країн-членів НАТО щодо

чіткої класифікації форм дій, авторами проведено обґрунтування вибору форм дій ПС ЗС України за визначеними (характерними) ознаками (масштабом та характером застосування), які відповідають рівню завдань та існуючій структурі військових формувань ПС.

На підставі аналізу теоретичних основ ПО та існуючих поглядів на форми дій військових формувань, встановлено взаємозв'язки між формами дій угруповання ПС (повітряної компоненти) та враховано умови за яких відбувається перехід від однієї форми дій до іншої. Запропонований системний підхід класифікації форм дій з врахуванням їх властивостей, в подальшому дозволить визначити потрібний склад і набір можливостей (спроможностей) елементів структури військових формувань ПС ЗС України з визначенням необхідних кількісних показників для виконання завдань за призначенням.

До проблемних питань, які потребують подальших досліджень слід віднести:

визначення системи завдань за їх рівнями, обсягом та взаємозв'язками;

розроблення системи критерії та кількісно-якісних показників, що характеризують стан контролю повітряного простору, співвідношення сил сторін, наявні ресурси;

визначення способів проведення повітряних операцій на підставі класифікації повітряних операцій та системи застосування Повітряних Сил ЗС України.

Список використаних джерел

1. Степанов Г.С., Орховський П.В. Актуальні проблеми оперативного мистецтва Повітряних Сил в сучасних умовах // Наука і техніка Повітряних Сил ЗС України, 2019.– № 2(35). – С. 55-61.
2. Загорка О.М. Методичні положення визначення збалансованого складу Повітряних Сил для ведення повітряної операції / О.М.Загорка, В.В.Коваль, І.О.Загорка // Наука і техніка Повітряних Сил ЗС України, 2015.– № 2(19). – С. 6-11.
3. Артеменко А.М. Погляди щодо подальшого розвитку форм і способів застосування Повітряних Сил ЗС України в сучасних операціях (бойових діях) / А.М. Артеменко, О.О. Астахов, В.В. Коваль, О.М. Жарик // Наука і техніка Повітряних Сил ЗС України, 2015.– № 2(19). – С. 6-9.
4. Лазебник С.В. Розвиток оперативного мистецтва, форм та способів застосування Повітряних Сил / С.В. Лазебник, В.Г. Малюга, О.М. Місюра // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. – 2017. – № 5(54). – С. 15-18.
5. Шамко В.Є. Розвиток форм і способів застосування Повітряних Сил Збройних Сил України в сучасних умовах ведення збройної боротьби / В.Є. Шамко, О.М. Жарик, В.В. Коваль // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України, 2018. – № 2(31). – С. 9-15.
6. Степанов Г.С. Погляди щодо проблемних питань застосування Повітряних Сил в протиповітряній обороні / Г.С. Степанов, В.В. Камінський, М.А. Павленко // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України, 2018. – № 1(30). – С. 18-23.
7. Горбенко В.М. Методичний підхід до визначення форм дій та способів застосування військових формувань у системі операцій збройних сил / В.М. Горбенко, В.В. Тюрін, О.А. Коршець // Наука і оборона, 2019. – №2. – С. 29-34.
8. Дроздов С.С. Аналіз операційного середовища та ймовірні сценарії застосування Повітряних Сил Збройних Сил України / С.С. Дроздов, В.В. Тюрін, О.А. Коршець, В.М. Горбенко // Наука і оборона, 2019. – №3. – С. 25-30.
9. Горбенко В.М. Оцінювання можливих механізмів досягнення Російською Федерацією політичних цілей в Україні з використанням концепцій стратегічного паралічу та операцій на основі ефектів / В.М. Горбенко, О.А. Коршець, Н.О. Королюк // Збірник наукових праць Харківського Національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, 2020. – №1(63). – С. 113-123.
10. Азаренок І.П. Развитие форм и способов применения авиации Военно-воздушных сил и войск противовоздушной обороны // Наука и военная безопасность, 2007. – №2.– С. 17-20. Режим доступу: <http://military-article.ru/nauka-i-voennaya-bezopasnost/2007/12017-razvitie-form-i-sposobov-primeneniya-aviacii>.
11. Воробйов Г.П. Розвиток форм і способів застосування Збройних Сил України // Наука і оборона 2014. – №1. – С. 27-30.
12. Лобко М.М. Деякі аспекти розвитку форм і способів застосування Збройних Сил України для відсічі збройної агресії в сучасних умовах / М.М. Лобко, А.Й. Фучко // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ, 2020.– № 1(68). – С. 26-34.
13. Ткаченко В.І. Концепція повітряної операції в сучасних умовах збройної боротьби у повітрі / В.І. Ткаченко, Є.Б. Смірнов, В.О. Нерубацький // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України, 2014. – № 2(15). – С. 6-10.
14. Жарик О.М. Повітряна операція у військових конфліктах сучасності / О.М. Жарик, А.В. Тристан // Системи озброєння і військова техніка, 2021. – № 2(66). – С. 23-31.
15. Заблоцький Володимир. Дроноцентричний удар. Які особливості мала турецька операція “Весняний щит” у Сирії / Володимир Заблоцький // Defense Express, 19 січня 2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://defence-ua.com/weapon_and_tech/dronotsentrichnij_udar-457.html.
16. Scott Crino. Turkey’s Drone War in Syria – A Red Team View / Scott Crino, Andy Dreby // Small Wars journal, Thursday, 04.16.2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smallwarsjournal.com/jml/art/turkeys-drone-war-syria-red-team-view>.
17. Гот. Г. Танковые операции / Герман Гот. – М.: АСТ; СПб. 2006. – 223 с.
18. Дуэ Джулио. Господство в воздухе. – М.: Воениздат НКО СССР, 1936. – 148 с.
19. Доктрина “Повітряні Сили Збройних Сил України” від 30 листопада 2020 р. – [Київ]: 2020. – 40 с.
20. AJP-3.3 “Allied Joint Doctrine for Air and Space Operations”. Edition B, Version 1, April 2016. – 100 p.
21. JP 3-30 “Joint Air Operations”, 25 July 2019. – 134 p.
22. Горбенко В.М., Коршець О.А. Особливості повітряних операцій за стандартами НАТО. Круглий стіл. НУОУ, 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: adl.mil.gov.ua/pluginfile.php/122064/mod_resource/content/1/2_6_КС_ЗПС.pdf.
23. Горбенко В.М., Коршець О.А. Методологічний підхід щодо визначення форм дій Повітряних Сил Збройних Сил України / В.М. Горбенко, О.А. Коршець // Система озброєння і військова техніка, 2021. – №4(68). – С. 144-153.
24. Застосування Повітряних Сил Збройних Сил України в стратегічних діях сил оборони: підручник. – К.: НУОУ, 2021. – 320 с.
25. Доктрина з охорони повітряного простору та протиповітряного прикриття важливих державних і військових об’єктів від 25 грудня 2020 р. – [Київ]: 2020. – 33 с.

POSSIBLE FORMS OF AIR FORCES ACTIONS

Volodymyr Horbenko (candidate of Military Sciences, Associate Professor)

<https://orcid.org/0000-0002-7030-0995>

Olena Korshets (candidate of Technical Sciences, Associate Professor)

<https://orcid.org/0000-0002-7225-0848>

The National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskiy, Kyiv, Ukraine

The article examines the theoretical foundations of the preparation and conduct of air operations and considers the possibility of using other forms of action of the Air Force in joint operations of the Armed Forces of Ukraine. Based on the analysis, the article proposes a methodological approach to determine the forms of action of the Air Force in the system of defense forces. The proposed approach allows to determine the form of action of the Air Force (air component) taking into account the conditions, the nature of enemy action and the capabilities of the created groups of troops (forces), as well as to determine the transition between forms of action during operational and combat (tactical) tasks. Taking into account the available and necessary in modern conditions forces (means), the state of the operating environment, the proposed ways to solve problems related to the theory of air operations.

Keywords: combat actions, military formations, air operation, air force, air defense, form of action.

References

1. Stepanov G.S., Orlovskiy P.V. Aktualni problemi operativnogo mistetstva PovItryanih Sil v suchasnih umovah // Nauka I tehnika PovItryanih Sil ZS UkraYini, 2019. – № 2(35). – S. 55-61.
2. Zagorka O.M. Metodichni polozhennya viznachennya zbalansovanogo skladu PovItryanih Sil dlya vedennya povItryanoYi operatsiyi / O.M.Zagorka, V.V.Koval, I.O.Zagorka // Nauka I tehnika PovItryanih Sil ZS UkraYini, 2015. – № 2(19). – S. 6-11.
3. Artemenko A.M. Poglyadi schodo podalshogo rozvitku form I sposobiv zastosuvannya PovItryanih Sil ZS UkraYini v suchasnih operatsiyah (boyovih dlyah) / A.M. Artemenko, O.O. Astahov, V.V. Koval, O.M. Zharik // Nauka I tehnika PovItryanih Sil ZS UkraYini, 2015. – № 2(19). – S. 6-9.
4. Lazebnik S.V. Rozvitok operativnogo mistetstva, form ta sposobiv zastosuvannya PovItryanih Sil / S.V. Lazebnik, V.G. Malyuga, O.M.Misyura // ZbIrnik naukovih prats HarkIvskogo unIversitetu PovItryanih Sil. – 2017. – № 5(54). – S. 15-18.
5. Shamko V.E. Rozvitok form I sposobiv zastosuvannya PovItryanih Sil Zbroynih Sil UkraYini v suchasnih umovah vedennya zbroynoYi borotbi / V.E. Shamko, O.M. Zharik, V.V. Koval // Nauka I tehnika PovItryanih Sil Zbroynih Sil UkraYini, 2018. – № 2(31). – S. 9-15.
6. Stepanov G.S. Poglyadi schodo problemnih pitan zastosuvannya PovItryanih Sil v protipovItryanIy oboronI / G.S. Stepanov, V.V. KamIlnskiy, M.A. Pavlenko // Nauka I tehnika PovItryanih Sil Zbroynih Sil UkraYini, 2018. – № 1(30). – S. 18-23.
7. Gorbenko V.M. Metodichniy pIdhId do viznachennya form dly ta sposobiv zastosuvannya vIyskovih formuvan u sistemI operatsiy zbroynih sil // Nauka I oborona, 2019. – №2. – S. 29-34.
8. Drozdov S.S. AnalIz operatsIynogo seredovischa ta ymovIrnI stsenariYi zastosuvannya PovItryanih Sil Zbroynih Sil UkraYini / S.S. Drozdov, V.V. TyurIn, O.A. Korshets, V.M. Gorbenko // Nauka I oborona, 2019. – №3. – S. 25-30.
9. Gorbenko V.M. OtsIynuyannya mozhlivih mehanIzmIv dosyagnennya RosIyskoyu FederatsIeyu polltichnih tsIley v UkraYinI z vikoristannyam kontseptsiy strategIchnogo parallehu ta operatsiy na osnovI efektIv / V.M. Gorbenko, O.A. Korshets, N.O. Korolyuk // ZbIrnik naukovih prats HarkIvskogo NatsIonalnogo unIversitetu PovItryanih Sil ImenI Ivana Kozheduba, 2020. – №1(63). – S. 113-123.
10. Azarenok I.P. Razvitie form i sposobov primeneniya aviatsii Voenno-vozdushnyih sil i voysk protivovozdushnoy oborony // Nauka i voennaya bezopasnost, 2007. – №2. – S. 17-20.
11. Vorobyov G.P. Rozvitok form I sposobiv zastosuvannya Zbroynih Sil UkraYini // Nauka I oborona 2014. – №1. – S. 27-30.
12. Lobko M.M. Deyaki aspekti rozvitku form I sposobiv zastosuvannya Zbroynih Sil UkraYini dlya vIdsIchl zbroynoYi agresiyi v suchasnih umovah / M.M. Lobko, A.Y. Fuchko // ZbIrnik naukovih prats Tsentru voEnno-strategIchnih doslIdzhen NUOU, 2020. – № 1(68). – S. 26-34.
13. Tkachenko V.I. KontseptsIya povItryanoYi operatsiyi v suchasnih umovah zbroynoYi borotbi u povItrI / V.I. Tkachenko, E.B. SmIrnov, V.O. Nerubatskiy // Nauka I tehnika PovItryanih Sil Zbroynih Sil UkraYini, 2014. – № 2(15). – S. 6-10.
14. Zharik O.M. PovItryana operatsIya u vIyskovih konfliktah suchasnosti / O.M. Zharik, A.V. Tristan // Sistemi ozbroEnnya I vIyskova tehnika, 2021. – № 2(66). – S. 23-31.
15. Zablotskiy Volodimir. Dronotsentrichniy udar. Yaki osoblivosti mala turetska operatsIya “Vesnyaniy schit” u Siriyi / Volodimir Zablotskiy // Defense Express, 19 sIchnya 2022 r. [Elektronniy resurs].
16. Scott Crino. Turkey’s Drone War in Syria – A Red Team View / Scott Crino, Andy Dreby // Small Wars journal, Thursday, 04.16.2020. [Elektronniy resurs].
17. Got. G. Tankovyye operatsii / German Got. – M.: AST; SPb. 2006. – 223 s.
18. Due Dzhulio. Gospodstvo v vozduhe. – M.: Voenizdat NKO SSSR, 1936. – 148 s.
19. Doktrina “PovItryanI Sili Zbroynih Sil UkraYini” vId 30 listopada 2020 r. – [KiYiv]: 2020. – 40 s.
20. AJP-3.3 “Allied Joint Doctrine for Air and Space Operations”. Edition B, Version 1, April 2016. – 100 p.
21. JP 3-30 “Joint Air Operations”, 25 July 2019. – 134 p.
22. Gorbenko V.M., Korshets O.A. Osoblivosti povItryanih operatsiy za standartami NATO. Krugliy stIl. NUOU, 2018. [Elektronniy resurs].
23. Gorbenko V.M., Korshets O.A. MetodologIchniy pIdhId schodo viznachennya form dly PovItryanih Sil Zbroynih Sil UkraYini / V.M. Gorbenko, O.A. Korshets // Sistema ozbroEnnya I vIyskova tehnika, 2021. – №4(68). – S. 144-153.
24. Zastosuvannya PovItryanih Sil Zbroynih Sil UkraYini v strategIchnih dlyah sil oboroni: pIdruchnik. – K.: NUOU, 2021. – 320 s.
25. Doktrina z ohoroni povItryanogo prostoru ta protipovItryanogo prikrittya vazhlih derzhavnih I vIyskovih ob’EktIv vId 25 grudnya 2020 r. – [KiYiv]: 2020. – 33 s.